

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE**

POROČILO O PRIMANJKLJAJU IN DOLGU DRŽAVE – APRIL 2013

- pripravljeno na osnovi metodologije ESA 95 -

Ljubljana, april 2013

1. METODOLOŠKE PODLAGE TER VIRI PODATKOV ZA PRIPRAVO POROČILA

Slovenija poroča od leta 2004 dalje dvakrat letno o primanjkljaju in dolgu države Evropskemu statističnemu uradu in Evropski komisiji (**Reporting of Government Deficit and Debt Levels – EDP**). Podatki o primanjkljaju in dolgu države morajo biti pripravljene v skladu s predpisano metodologijo Evropskega sistema računov iz leta 1995 (ESA 95 Manual on Government Deficit and Debt).

Podatki o primanjkljaju in dolgu države so pripravljene na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 479/2009 s spremembami in skladno s Priročnikom o primanjkljaju in dolgu države. Namenjeni so preverjanju izpolnjevanja t.i. Maastrichtskih kriterijev, ki se nanašajo na primanjkljaj in dolg države. Na osnovi posredovanih podatkov o višini primanjkljaja in dolga posameznih držav, članic Evropske unije, lahko Evropska komisija sproži postopek ugotavljanja presežnega primanjkljaja (excessive deficit procedure), če posamezna država presega referenčne vrednosti opredeljene v Protokolu o postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem (to je, če primanjkljaj države presega 3% bruto domačega proizvoda in če dolg države presega 60% bruto domačega proizvoda). Za Slovenijo je bil postopek sprožen v decembru 2009 na podlagi prekoračitve referenčne vrednosti primanjkljaja v letu 2009.

Države članice Evropske unije posredujejo Eurostat-u vsako leto prvo poročilo o primanjkljaju in dolgu do 1. aprila, drugo poročilo pa do 1. oktobra tekočega leta. V poročilu morajo biti zajeti podatki o doseženem primanjkljaju in dolgu države v preteklih štirih letih in napovedi oziroma ocene za tekoče leto.

Pri pripravi poročila za Slovenijo sodelujejo Statistični urad RS (SURS), Ministrstvo za finance ter Banka Slovenije. Statistični urad je odgovoren za metodološke podlage za pripravo poročila in za pripravo podatkov za pretekla leta. Ministrstvo za finance je odgovorno, da Statističnemu uradu za pripravo poročila posreduje vse zadnje razpoložljive podatke s področja javnofinančne statistike za pretekla leta in z njim sodeluje pri prevedbi podatkov iz javnofinančne statistike v kategorije ESA 95. Poleg tega Ministrstvo za finance pripravi tudi napovedi za tekoče leto. Banka Slovenije pa je odgovorna za pripravo finančnih računov in v sodelovanju s SURS pripravi podatke o finančnih računih države za celotno obdobje.

Eurostat za Evropsko komisijo opravlja obiske za dialog in metodološke misije v državah članicah. Obiski za dialog so namenjeni pregledu dejanskih podatkov, proučitvi metodoloških vprašanj, razpravam o statističnih postopkih in virih, opisanih v evidencah, ter oceni skladnosti z računovodskimi pravili. Metodološke misije pa so namenjene spremljanju postopkov in preverjanju računov, ki utemeljujejo sporočene podatke in pripravi podrobnih sklepov o kakovosti sporočenih podatkov. Izvajajo se le v izjemnih primerih, kadar se jasno ugotovijo znatna tveganja ali težave v zvezi s kakovostjo podatkov.

Misija Eurostat-a je Slovenijo, z namenom obiska za dialog, prvič obiskala leta 2004 in nato še 2005 ter 2006, ko so bila pojasnjena in razčiščena vsa takrat odprta metodološka in vsebinska vprašanja. Junija 2008 je misija opravila ponovni obisk, predvsem zaradi novih priporočil in navodil za določena področja poročanja. Pripravili so seznam za metodološke izboljšave, ki so bile nato zajete v poročanju. Zadnji, redni obisk misije je bil v maju 2011, katere namen sta bila predvsem ocena poročanja skladno s predpisano metodologijo in analiza kvalitete primarnih virov za poročanje. Večina zahtev je že bila vključena v poročila v letih 2011 in 2012. Naslednji obisk za dialog bo Eurostat opravil septembra letos.

Zadnjo revizijo podatkov o realiziranih prihodkih in izdatkih sektorja država za Slovenijo po metodologiji ESA 95 ter podatke o primanjkljaju in dolgu države za obdobje 2009-2012 je SURS objavil 29. marca 2013 v publikaciji »Temeljni agregati sektorja država, Slovenija,

2009 - 2012« (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5408). Slovenija je podatke za prvo letošnje Poročilo o primanjkljaju in dolgu države (v nadaljevanju Poročilo) posredovala Eurostat-u 28. marca 2013, vendar je v postopku potrditve s strani Eurostat-a Poročilo revidirala z vključitvijo novih virov podatkov. Revidirani podatki so bili objavljeni 19. aprila 2013 v publikaciji »Poročilo o presežnem primanjkljaju in dolgu, Slovenija, 2009 - 2012, napoved 2013« (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5440).

V Poročilu so poleg podatkov o realizaciji za obdobje 2009 – 2011 vključeni predhodni podatki o realizaciji primanjkljaja in dolga sektorja država za leto 2012 in napovedi za leto 2013, ki temeljijo na napovedih iz sprejetega Proračuna RS za leto 2013, finančnih načrtov obeh skladov socialnega zavarovanja (ZPIZ in ZZZS), ocen proračunov občin in finančnih načrtov javnih skladov in agencij za leto 2013 ob pripravi proračuna RS za leto 2013 ter ocenah ostalih institucionalnih enot sektorja država. Napovedi za leto 2013 so pripravljene na podlagi globalnih makroekonomskih okvirov Slovenije, ki jih je pripravil Urad za makroekonomske analize in razvoj RS v okviru Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2012.

Za pripravo tega Poročila so bili uporabljeni naslednji viri podatkov:

- podatki iz zaključnih računov za državni proračun, ZPIZ, ZZZS, proračunov občin in javnih skladov za leta 2009 do 2011 ter predhodnih podatkov o realizaciji državnega proračuna, ZPIZ, ZZZS, proračunov občin in javnih skladov za leto 2012;
- podatki iz zaključnih računov javnih zavodov in agencij za leta 2009 do 2011 ter predhodnih podatkih o realizaciji za 2012;
- podatki iz sprejetega Proračuna RS za leto 2013, finančnih načrtov ZPIZ in ZZZS za leto 2013, ocen občinskih proračunov za leto 2013 ter projekcij bilanc ostalih enot sektorja država za leto 2013, razpoložljivih ob pripravi predloga državnega proračuna za leto 2013;
- podatki iz poslovnih poročil Kapitalske družbe (KAD), Slovenske odškodninske družbe (SOD) in DSU, družbe za svetovanje in upravljanje, d.o.o., za leta 2009 do 2012 in poslovnih načrtov družb za leto 2013;
- podatki iz poslovnih poročil družb Slovenskih železnic Potniški promet d.o.o. in Infrastruktura d.o.o. za leti 2011 in 2012 ter poslovnih načrtov za leto 2013;
- podatki Davčne uprave RS iz letnih obračunov davka na dodano vrednost za leta 2009 do 2012 in davka od dohodkov pravnih oseb za leta 2009 do 2011 ter predhodnih podatkov obračuna davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2012;
- podatki Ministrstva za finance o dolgu enot centralne ravni države in skladov socialnega zavarovanja za leta 2009 do 2012 ter ocenah za celotni sektor država za leto 2013 (stanje, transakcije in druge spremembe po instrumentih, obresti);
- podatki Banke Slovenije o dolgu enot lokalne ravni države za leta 2009 do 2012;
- drugi podatki in preračuni Ministrstva za finance in SURS.

2. VSEBINA POROČILA

I. POVZETEK PODATKOV ZA IZRAČUN PRIMANJKLJAJA IN DOLGA SEKTORJA DRŽAVA

Tabela 1: NETO POSOJANJE(+)/ NETO IZPOSOJANJE(-) ENOT DRŽAVE PO PODSEKTORJIH
- IZRAČUNI PO METODOLOGIJI ESA 95 -

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
S. 13 SEKTOR DRŽAVE SKUPAJ	-2.217,18	-2.111,53	-2.297,84	-1.417,73	-1.499,32
S.1311 ENOTE CENTRALNE RAVNI DRŽAVE	-1.880,64	-1.840,39	-2.271,48	-1.342,47	-1.402,09
S.1313 ENOTE LOKALNE RAVNI DRŽAVE	-201,52	-145,78	-16,92	33,24	-7,27
S.1314 SKLADI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA	-135,01	-125,36	-9,44	-108,50	-89,96
	% v BDP				
S. 13 SEKTOR DRŽAVE SKUPAJ	-6,2	-5,9	-6,4	-4,0	-4,2
S.1311 ENOTE CENTRALNE RAVNI DRŽAVE	-5,3	-5,2	-6,3	-3,8	-4,0
S.1313 ENOTE LOKALNE RAVNI DRŽAVE	-0,6	-0,4	0,0	0,1	0,0
S.1314 SKLADI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA	-0,4	-0,4	0,0	-0,3	-0,3
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	35.556,09	35.607,01	36.171,84	35.466,32	35.495,36

Tabela 2: STANJE KONSOLIDIRANEGA DOLGA DRŽAVE PO PODSEKTORJIH
- IZRAČUNI PO METODOLOGIJI ESA 95 -

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
S. 13 KONSOLIDIRAN DOLG DRŽAVE SKUPAJ ⁽¹⁾	12.449,48	13.736,65	16.954,40	19.189,37	21.104,82
S.1311 ENOTE CENTRALNE RAVNI DRŽAVE	12.110,13	13.204,31	16.347,12	18.606,49	20.491,07
S.1313 ENOTE LOKALNE RAVNI DRŽAVE	523,43	626,13	685,21	702,46	714,23
S.1314 SKLADI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA	2,50	52,38	52,13	51,93	76,73
KONSOLIDACIJA DOLGA MED PODSEKTORJI DRŽAVE	186,57	146,16	130,06	171,52	177,20
	% v BDP				
S. 13 KONSOLIDIRAN DOLG DRŽAVE SKUPAJ ⁽¹⁾	35,0	38,6	46,9	54,1	59,5
S.1311 ENOTE CENTRALNE RAVNI DRŽAVE	34,1	37,1	45,2	52,5	57,7
S.1313 ENOTE LOKALNE RAVNI DRŽAVE	1,5	1,8	1,9	2,0	2,0
S.1314 SKLADI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
KONSOLIDACIJA DOLGA MED PODSEKTORJI DRŽAVE	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5

⁽¹⁾ Podatki o dolgu so v obdobju 2009 - 2012 konsolidirani (zmanjšani za zneske dolga med enotami sektorja države). Za leto 2013 je višina konsolidacije dolga znotraj sektorja država ocenjena.

II. PREGLED RAZLIK MED PRIMANJKLJAJEM PO METODOLOGIJI JAVNIH FINANC TER NETO POSOJANJEM/NETO IZPOSOJANJEM DRŽAVE PO METODOLOGIJI ESA 95

Tabela 3: PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ KONSOLIDIRANE BILANCE JAVNEGA FINANCIRANJA PO DENARNEM TOKU IN
NETO POSOJANJE (+)/ NETO IZPOSOJANJE (-) INSTITUCIONALNIH ENOT SEKTORJA DRŽAVA PO METODOLOGIJI ESA
95

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. PRIMANJKLJAJ KONSOLIDIRANE BILANCE JAVNEGA FINANCIRANJA, IZKAZAN PO DENARNEM TOKU (konsolidirani primanjkljaj državnega in občinskih proračunov, ZPIZ in ZZS)	-1.960,23	-1.898,67	-1.564,06	-1.122,82	-1.008,17
- % v BDP	-5,5	-5,3	-4,3	-3,2	-2,8
1. Popravki za finančne transakcije	0,00	-103,44	4,79	42,19	14,56
2. Obračunski popravki	-177,83	141,45	-238,22	-144,09	93,01
2.1 Prihodki (+)	-56,75	253,85	-3,06	-145,31	109,73
2.2 Odhodki (-)	-121,08	-112,40	-235,16	1,21	-16,71
3. Primanjkljaj/presežek ostalih enot sektorja države	-44,19	-187,75	-143,46	-74,04	-203,92
4. Drugi popravki	-34,93	-63,11	-356,90	-118,97	-394,81
II. B.9 NETO POSOJANJE (+), NETO IZPOSOJANJE (-) SEKTORJA DRŽAVE (PO METODOLOGIJI ESA 95)	-2.217,18	-2.111,53	-2.297,84	-1.417,73	-1.499,32
II. = I. + 1 + 2 + 3 + 4					
- % v BDP	-6,2	-5,9	-6,4	-4,0	-4,2

TABELA 3/1: PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ DRŽAVNEGA PRORAČUNA PO DENARNEM TOKU IN NETO POSOJANJE
(+)/NETO IZPOSOJANJE (-) ENOT CENTRALNE RAVNI DRŽAVE PO METODOLOGIJI ESA 95

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. PRIMANJKLJAJ DRŽAVNEGA PRORAČUNA, IZKAZAN PO DENARNEM TOKU	-1.728,80	-1.730,61	-1.529,48	-1.106,45	-1.009,39
- % v BDP	-4,9	-4,9	-4,2	-3,1	-2,8
1. Popravki za finančne transakcije	0,00	-103,44	4,79	42,19	14,56
2. Obračunski popravki	-129,07	153,65	-187,64	-131,67	97,39
2.1 Prihodki (+)	-53,54	239,74	-7,29	-135,17	110,65
2.2 Odhodki (-)	-75,53	-86,09	-180,35	3,49	-13,26
3. Primanjkljaj/presežek ostalih enot centralne ravni države	5,44	-103,19	-114,29	-53,48	-109,88
4. Drugi popravki (prevzemi dolgov in ostali popravki)	-28,21	-56,79	-444,86	-93,05	-394,78
II. B.9 NETO POSOJANJE(+), NETO IZPOSOJANJE(-) ENOT CENTRALNE RAVNI DRŽAVE (PO METODOLOGIJI ESA 95)	-1.880,64	-1.840,39	-2.271,48	-1.342,47	-1.402,09
II. = I. + 1 + 2 + 3 + 4					
- % v BDP	-5,3	-5,2	-6,3	-3,8	-4,0

TABELA 3/2: PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ PRORAČUNOV OBČIN PO DENARNEM TOKU IN NETO POSOJANJE (+)/ NETO IZPOSOJANJE (-) ENOT LOKALNE RAVNI DRŽAVE PO METODOLOGIJI ESA 95

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. PRIMANJKLJAJ PRORAČUNOV OBČIN, IZKAZAN PO DENARNEM TOKU	-155,90	-132,23	-36,23	2,26	1,22
- % v BDP	-0,4	-0,4	-0,1	0,0	0,0
1. Popravki za finančne transakcije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Obračunski popravki	-43,04	5,29	12,68	23,27	-8,25
2.1 Prihodki (+)	0,00	0,00	6,90	5,96	0,00
2.2 Odhodki (-)	-43,04	5,29	5,78	17,31	-8,25
3. Primanjkljaj/presežek ostalih enot lokalne ravni države	-2,82	-13,45	7,12	3,48	0,00
4. Drugi popravki	0,24	-5,38	-0,49	4,22	-0,24
II. B.9 NETO POSOJANJE(+), NETO IZPOSOJANJE(-) ENOT LOKALNE RAVNI DRŽAVE (PO METODOLOGIJI ESA 95)	-201,52	-145,78	-16,92	33,24	-7,27
II. = I. + 1 + 2 + 3 + 4					
- % v BDP	-0,6	-0,4	0,0	0,1	0,0

Tabela 3/3: PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ SKLADOV SOCIALNEGA ZAVAROVANJA PO DENARNEM TOKU IN NETO POSOJANJE (+)/NETO IZPOSOJANJE (-) PO METODOLOGIJI ESA 95

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. PRIMANJKLJAJ ZPIZ IN ZZSZ, IZKAZAN PO DENARNEM TOKU	-75,53	-35,83	1,65	-18,63	0,00
- % v BDP	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	0,0
1. Popravki za finančne transakcije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Obračunski popravki	-5,72	-17,49	-63,26	-35,69	3,87
2.1 Prihodki (+)	-3,21	14,11	-2,66	-16,10	-0,93
2.2 Odhodki (-)	-2,51	-31,60	-60,59	-19,59	4,80
3. Primanjkljaj/presežek ostalih enot soc.zavarovanja (KAD)	-46,81	-71,12	-36,29	-24,04	-94,04
4. Drugi popravki	-6,96	-0,93	88,45	-30,14	0,21
II. B.9 NETO POSOJANJE(+), NETO IZPOSOJANJE(-) SKLADOV SOCIALNEGA ZAVAROVANJA (PO ESA 95)	-135,01	-125,36	-9,44	-108,50	-89,96
II. = I. + 1 + 2 + 3 + 4					
- % v BDP	-0,4	-0,4	0,0	-0,3	-0,3

III. STANJE DOLGA SEKTORJA DRŽAVA PO POSAMEZNIH PODSEKTORJIH

Tabela 4: STANJE KONSOLIDIRANEGA DOLGA SEKTORJA DRŽAVE PO INSTRUMENTIH IN ROČNOSTI

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. KONSOLIDIRAN DOLG SEKTORJA DRŽAVE (po nominalni vrednosti) ⁽¹⁾	12.449,48	13.736,65	16.954,40	19.189,37	21.104,82
I. = 1 + 2 + 3					
- % v BDP	35,0	38,6	46,9	54,1	59,5
1. Gotovina in vloge	87,50	95,28	105,10	95,27	
2. Vrednostni papirji razen delnic, brez izvedenih finanč. inst.	11.325,71	12.164,74	15.094,79	16.251,65	
2.1. Kratkoročni	739,00	24,96	28,18	712,64	
2.2. Dolgoročni	10.586,71	12.139,78	15.066,61	15.539,01	
3. Posojila	1.036,26	1.476,64	1.754,51	2.842,44	
3.1. Kratkoročna	20,62	33,88	38,51	36,82	
3.2. Dolgoročna	1.015,65	1.442,76	1.716,01	2.805,62	

⁽¹⁾ Podatki o dolgu so v obdobju 2009 - 2012 konsolidirani (zmanjšani za zneske dolga med enotami sektorja države).
Za leto 2013 je višina konsolidacije dolga znotraj sektorja država ocenjena, vendar ni razčlenjena po instrumentih in ročnosti.

TABELA 4/1: STANJE KONSOLIDIRANEGA DOLGA ENOT CENTRALNE RAVNI DRŽAVE PO INSTRUMENTIH IN ROČNOSTI

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. KONSOLIDIRAN DOLG CENTRALNE RAVNI DRŽAVE (po nominalni vrednosti) ⁽¹⁾	12.110,13	13.204,31	16.347,12	18.606,49	20.491,07
I. = 1 + 2 + 3					
- % v BDP	34,1	37,1	45,2	52,5	57,7
1. Gotovina in vloge	141,15	112,88	122,30	95,27	
2. Vrednostni papirji razen delnic, brez izvedenih finanč. inst.	11.376,27	12.210,35	15.124,82	16.336,75	
2.1. Kratkoročni	739,00	24,96	28,18	712,64	
2.2. Dolgoročni	10.637,27	12.185,40	15.096,64	15.624,12	
3. Posojila	592,70	881,08	1.100,00	2.174,47	
3.1. Kratkoročna	1,08	8,22	19,47	23,31	
3.2. Dolgoročna	591,63	872,86	1.080,53	2.151,16	

⁽¹⁾ Podatki o dolgu so v obdobju 2009 - 2012 konsolidirani (zmanjšani za zneske dolga med enotami sektorja države).
Za leto 2013 je višina konsolidacije dolga znotraj sektorja država ocenjena, vendar ni razčlenjena po instrumentih in ročnosti.

Tabela 4/2: STANJE KONSOLIDIRANEGA DOLGA LOKALNE RAVNI DRŽAVE PO INSTRUMENTIH IN ROČNOSTI

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. KONSOLIDIRAN DOLG LOKALNE RAVNI DRŽAVE (po nominalni vrednosti) ⁽¹⁾	523,43	626,13	685,21	702,46	714,23
I. = 1 + 2 + 3					
- % v BDP	1,5	1,8	1,9	2,0	2,0
1. Gotovina in vloge	0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Vrednostni papirji razen delnic, brez izvedenih finanč. inst.	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.1. Kratkoročni	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.2. Dolgoročni	0,00	0,00	0,00	0,00	
3. Posojila	523,43	626,13	685,21	702,46	
3.1. Kratkoročna	20,54	26,81	19,78	14,20	
3.2. Dolgoročna	502,89	599,33	665,42	688,26	

⁽¹⁾ Podatki o dolgu so v obdobju 2009 - 2012 konsolidirani (zmanjšani za zneske dolga med enotami sektorja države).
Za leto 2013 je višina konsolidacije dolga znotraj sektorja država ocenjena, vendar ni razčlenjena po instrumentih in ročnosti.

Tabela 4/3: STANJE DOLGA SKLADOV SOCIALNEGA ZAVAROVANJA PO INSTRUMENTIH IN ROČNOSTI

	2009	2010	2011	2012	2013 napovedi
	v mio. EUR				
I. KONSOLIDIRAN DOLG SKLADOV SOCIALNEGA ZAVAROVANJA (po nominalni vrednosti) ⁽¹⁾	2,50	52,38	52,13	51,93	76,73
I. = 1 + 2 + 3					
- % v BDP	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
1. Gotovina in vloge	0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Vrednostni papirji razen delnic, brez izvedenih finanč. inst.	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.1. Kratkoročni	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.2. Dolgoročni	0,00	0,00	0,00	0,00	
3. Posojila	2,50	52,38	52,13	51,93	
3.1. Kratkoročna	0,00	0,06	0,00	0,00	
3.2. Dolgoročna	2,50	52,31	52,13	51,93	

⁽¹⁾ Podatki o dolgu so v obdobju 2009 - 2012 konsolidirani (zmanjšani za zneske dolga med enotami sektorja države).
Za leto 2013 je višina konsolidacije dolga znotraj sektorja država ocenjena, vendar ni razčlenjena po instrumentih in ročnosti.

3. KOMENTAR PRIKAZANIH PODATKOV O PRIMANJKLJAJU IN DOLGU SEKTORJA DRŽAVA V LETIH 2009 - 2013

Z revizijo podatkov iz Poročila v oktobru 2012 se je primanjkljaj (neto izposojanje po metodologiji ESA 95) v letih 2009 povečal za 0,3 odstotne točke BDP, v 2010 za 0,2 odstotni točki BDP, v 2011 pa je ostal na enaki ravni. Tako je po zadnjih revizijah primanjkljaj države v letu 2009 znašal -6,2% BDP, v letu 2010 -5,9% BDP in v letu 2011 -6,4% BDP. Po prvih predhodnih podatkih za leto 2012 se je primanjkljaj države občutno znižal na raven -4,0 % BDP. Na podlagi sprejetega Proračuna RS za 2013 se za leto 2013 ocenjuje, da bi primanjkljaj sektorja država znašal -3,0% BDP, vendar bo zaradi enkratnega vpliva konverzije hibridnega posojila v lastniški delež države v NLB d.d. in NKBM d.d. primanjkljaj sektorja država višji za 1,2 odstotne točke BDP. Na podlagi teh predpostavk bo primanjkljaj države v letu 2013 znašal -4,2% BDP.

Na visoko raven primanjkljaja sektorja država v letih 2011, 2012 in 2013 dodatno vplivajo specifične transakcije, ki so v skladu s Priročnikom o primanjkljaju in dolgu države prikazane kot tekoči transfer kapitala (pokrivanje izgub državnih podjetij z dokapitalizacijo, prepoznanje terjatev državnih podjetij) in prejete »superdividende«. V letu 2011 so tovrstni transferji kapitala, ko je država dokapitalizirala NLB d. d. (243,4 mio. EUR), Adrio Airways (49,5 mio. EUR), Peko, d. d. (6 mio. EUR) in Nafto Lendava (10 mio. EUR) ter prevzela terjatve Slovenskih železnic (119,3 mio. EUR), znašali skupaj 428,1 mio. EUR ali 1,2% BDP. V letu 2012 sta SOD in KAD dokapitalizirali NLB d.d. (61 mio. EUR), Telekom Slovenije d.d., Gen energija d.o.o. in Elektro Slovenija d.o.o. pa so vplačali v državni proračun 50,7 mio. EUR »superdividende«. V letu 2013 so se tekoči transferji kapitala povišali iz naslova konverzije hibridnega posojila bankama NLB d.d. (320 mio. EUR) in NKBM d.d. (100 mio. EUR) v lastniški delež države. Brez specifičnih, enkratnih transakcij bi primanjkljaj sektorja država v letu 2011 znašal -5,2% BDP, leta 2012 -3,7% BDP, na podlagi ocen za 2013 pa -3,0 % BDP.

V celotnem preteklem obdobju se je primanjkljaj sektorja država v največji meri generiral na **centralni ravni države: v letu 2009** je primanjkljaj centralne države znašal **-5,3% BDP**, v **letu 2010 -5,2% BDP**, v **letu 2011** se je predvsem zaradi specifičnih transakcij povišal na **-6,3% BDP**, v **lanskem letu** se je znižal na **-3,8% BDP**, v **letošnjem letu** pa se ocenjuje, da bo kljub posebnim, enkratnim transakcijam ostal na približno enaki ravni, **-4,0% BDP**.

Enote **lokalne ravni države** so v letih **2009 in 2010** izkazale primanjkljaj v višini **-0,6% BDP oz. -0,4% BDP**, v letih **2011 in 2012** so imele približno izravnane bilance in takšne so tudi ocene za leto 2013.

Sklada socialnega zavarovanja (ZPIZ, ZZZS) in KAD so, razen v letu 2011, ko je bil KAD dokapitaliziran s strani državnega proračuna in so imeli izravnane bilance, v **celotnem obdobju 2009-2012** izkazovali primanjkljaj v višini med **-0,3% BDP in -0,4% BDP**. Takšna je tudi ocena za leto 2013.

Stanje konsolidiranega dolga celotnega sektorja država, ki je v letu 2009 znašalo 12.449 mio. EUR ali 35,0% BDP, je v letu 2012 doseglo 19.189 mio. EUR, to je 54,1% BDP. Na podlagi Programa financiranja državnega proračuna RS za leto 2013 in ostalih napovedi se ocenjuje, da bo konsolidirani dolg sektorja država ob koncu leta 2013 znašal 21.105 mio. EUR ali 59,5% BDP, pri čemer znaša udeležba Republike Slovenije v okviru Začasnega sklada za zaščito evra (EFSF), na podlagi planiranih črpanj EFSF in ključa, ki ga ima Slovenija za dana poročstva skladu, 797 mio. EUR, oziroma 2,2% BDP.

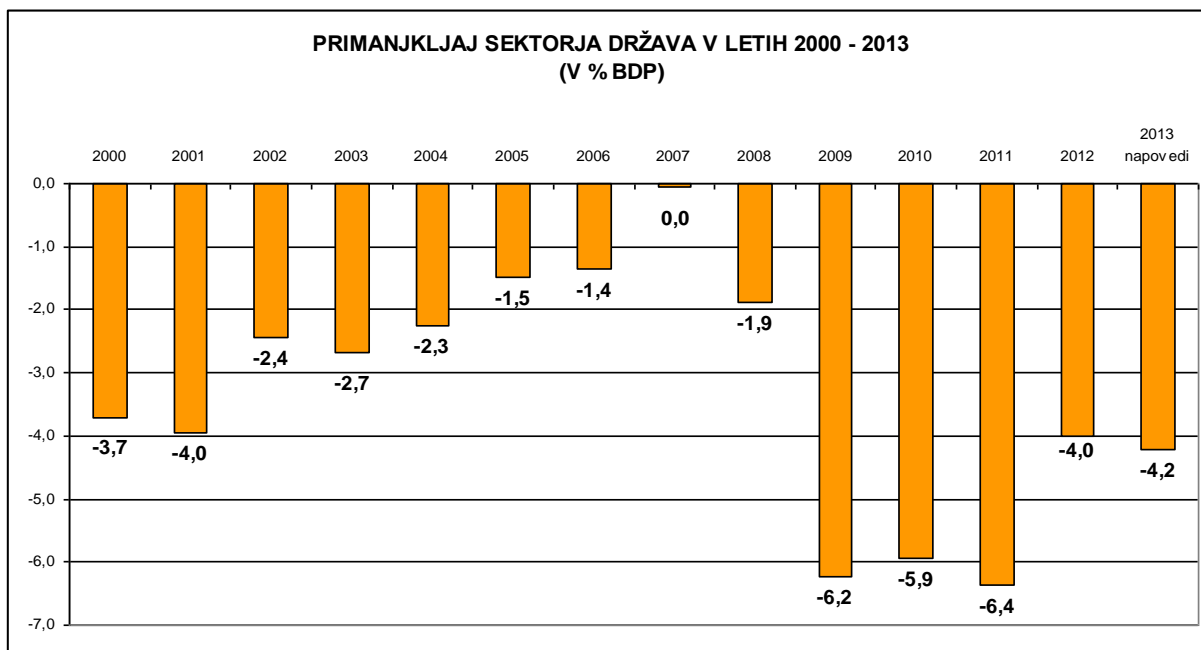
Tako kot primanjkljaj se je tudi dolg države v največji meri generiral na **centralni ravni države**: porasel je od **34,1% BDP v letu 2009** na **52,5% BDP** ob koncu leta 2012. Ocene za konec leta 2013 pa so **57,7% BDP**.

Stanje dolga enot lokalne ravni države je iz leta 2009 na 2010 porasel iz 1,5% BDP na 1,8% BDP, nato pa se je stabiliziral na približno 2% BDP, kolikor se tudi ocenjuje, da bo znašal ob koncu leta 2013.

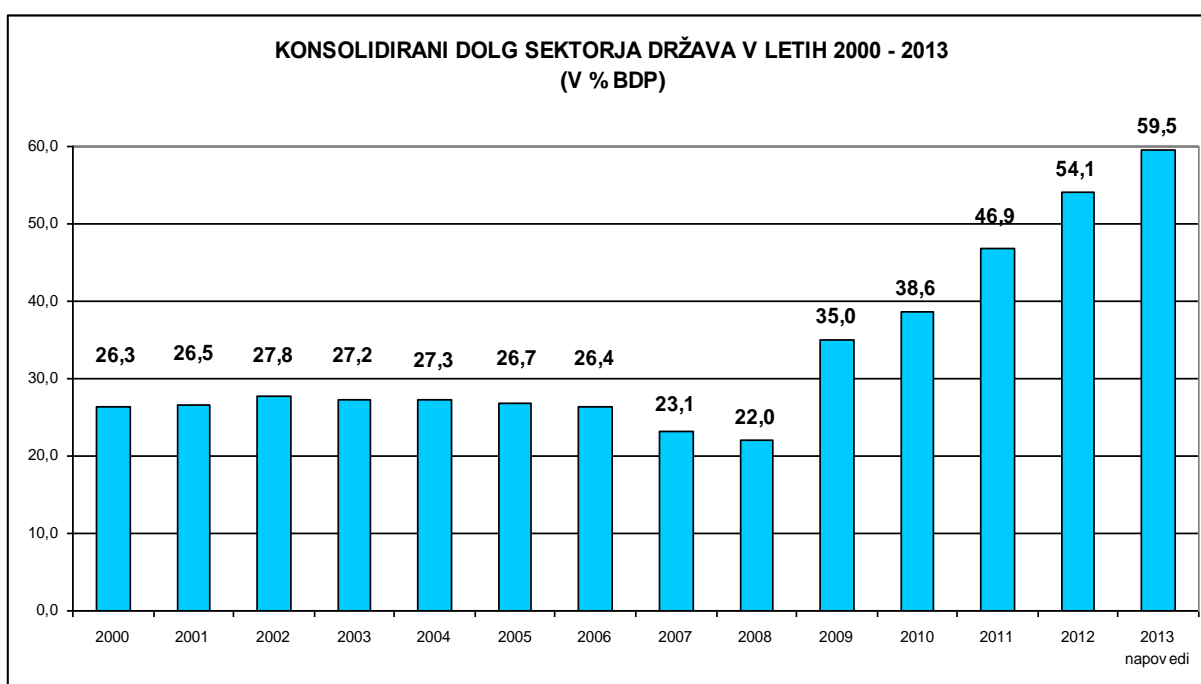
Dolg skladov socialnega zavarovanja predstavlja zadolževanje KAD in finančni lizing ZZZS.

Gibanje primanjkljaja in dolga sektorja država, izkazanih po metodologiji ESA 95, v primerjavi z bruto domačim proizvodom v letih 2000 – 2012 in napovedi za leto 2013 prikazujeta naslednja grafikona:

GRAFIKON 1

GRAFIKON 2

3.1. PRIMERJALNI PODATKI O PRIHODKIH IN IZDATKIH SEKTORJA DRŽAVA TER PRIMANJKLJAJIH (PRESEŽKIH) IN STANJU DOLGA DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE V LETIH 2009 - 2012

Eurostat je novelirane podatke o primanjkljaju in dolgu vseh držav članic EU za obdobje od leta 2009 do 2012 objavil 22. aprila 2013 na svoji spletni strani (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/publications/press_releases).

Po objavljenih podatkih Eurostat-a se je skupni **primanjkljaj sektorja država v državah članicah evro območja (EA-17) v letu 2012 znižal in v povprečju znašal -3,7% BDP**, kar je manj kot v letu 2011 (-4,2% BDP). Tudi skupni primanjkljaj sektorja država v vseh 27 državah članicah EU se je v letu 2012 znižal na **-4,0% BDP**, glede na leto 2011 (-4,4% BDP).

Kar 17 držav članic je v letu 2012 izkazovalo primanjkljaje višje od 3% BDP, in sicer: Španija (-10,6% BDP), Grčija (-10,0% BDP), Irska (-7,6% BDP), Portugalska (-6,4% BDP), Ciper in Velika Britanija (-6,3% BDP), Francija (-4,8% BDP), Češka (-4,4% BDP), Slovaška (-4,3% BDP), Nizozemska (-4,1% BDP), Danska in Slovenija (-4,0% BDP), Belgija in Poljska (-3,9% BDP), Malta (-3,3% BDP), Litva (-3,2% BDP) in Italija (-3,0% BDP). Najnižje primanjkljaje so v letu 2012 imele naslednje države: Estonija (-0,3% BDP), Švedska (-0,5% BDP), Bolgarija in Luksemburg (-0,8% BDP) ter Latvija (-1,2% BDP). Presežek je izkazovala le Nemčija (+0,2% BDP). V letu 2012 je 13 držav članic izboljšalo svoje bilance, 12 držav članic poslabšalo, dve državi pa sta ohranili stanje glede na leto 2011. **Slovenija je v letu 2012 s primanjkljajem v višini -4,0% BDP** izkazovala višji primanjkljaj v primerjavi s povprečjem držav evro območja in enakega v primerjavi s povprečjem vseh držav članic EU.

Deleži celotnih konsolidiranih prihodkov sektorja država v BDP so se po podatkih Eurostat-a v večini držav zvišali. **V članicah evro območja so v letu 2012 v povprečju znašali 46,2% BDP** (v letu 2011 45,3% BDP), **v vseh 27 državah članicah EU pa so v povprečju znašali 45,4% BDP** (v letu 2011 44,7% BDP). **Slovenija je v letu 2012 z deležem celotnih prihodkov sektorja država v višini 45,0% BDP** (v letu 2011 44,4% BDP) izkazovala nižji delež v primerjavi s povprečjem članic evro območja in v primerjavi s povprečjem vseh držav članic.

Deleži celotnih konsolidiranih izdatkov sektorja država v BDP so se v letu 2012 povišali, tako **v članicah evro območja**, kjer so v povprečju dosegli **49,9% BDP** (v letu 2011 49,5% BDP), kakor tudi **v vseh 27 državah članicah EU**, kjer so v povprečju znašali **49,4% BDP** (v letu 2011 49,1% BDP). **Slovenija je z deležem celotnih izdatkov sektorja država v letu 2012 v višini 49,0% BDP** (v letu 2011 50,8% BDP) izkazovala nižji delež tako v primerjavi s povprečjem članic evro območja, kot v primerjavi s povprečjem vseh držav članic EU.

Podatki Eurostat-a o stanju konsolidiranega dolga sektorja država pa kažejo, da so članice evro območja **ob koncu leta 2012 izkazovale dolg v višini 90,6% BDP** (ob koncu leta 2011 87,3% BDP). Skupni konsolidirani dolg sektorja država v **vseh 27 državah članicah EU pa je konec leta 2012 znašal 85,3% BDP** (v letu 2011 82,5% BDP). **Slovenija je s stanjem konsolidiranega dolga države v višini 54,1% BDP konec leta 2012** (konec leta 2011 46,9% BDP) še vedno izkazovala bistveno nižji delež dolga države v BDP tako v primerjavi s povprečjem članic evro območja, kot v primerjavi s povprečjem vseh držav članic EU.

V nadaljevanju so iz objavljenih podatkov Eurostat-a povzeti primerjalni podatki za države članice EU o višini presežkov/primanjkljajev in stanju dolga sektorja država (PRILOGA 1) ter podatki o konsolidiranih prihodkih in izdatkih sektorja država (PRILOGA 2).

PRILOGA 1:

**PRESEŽEK OZIROMA PRIMANJKLJAJ TER STANJE DOLGA SEKTORJA DRŽAVA V ČLANICAH
EVROPSKE UNIJE
- IZKAZI PO METODOLOGIJI ESA 95 -**

**PRIMERJALNI PODATKI ZA DRŽAVE ČLANICE EVROPSKE UNIJE IZ POROČIL O PRIMANJKLJAJU IN DOLGU
DRŽAVE (E D P - APRIL 2013)**

	PRIMANJKLJAJ(-)/ PRESEŽEK(+) SEKTORJA DRŽAVA				STANJE DOLGA SEKTORJA DRŽAVA			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
1. BELGIJA	-5,6	-3,8	-3,7	-3,9	95,7	95,5	97,8	99,6
2. NEMČIJA	-3,1	-4,1	-0,8	0,2	74,5	82,4	80,4	81,9
3. ESTONIJA	-2,0	0,2	1,2	-0,3	7,2	6,7	6,2	10,1
4. IRSKA	-13,9	-30,8	-13,4	-7,6	64,8	92,1	106,4	117,6
5. GRČIJA	-15,6	-10,7	-9,5	-10,0	129,7	148,3	170,3	156,9
6. ŠPANIJA	-11,2	-9,7	-9,4	-10,6	53,9	61,5	69,3	84,2
7. FRANCIJA	-7,5	-7,1	-5,3	-4,8	79,2	82,4	85,8	90,2
8. ITALIJA	-5,5	-4,5	-3,8	-3,0	116,4	119,3	120,8	127,0
9. CIPER	-6,1	-5,3	-6,3	-6,3	58,5	61,3	71,1	85,8
10. LUKSEMBURG	-0,8	-0,9	-0,2	-0,8	15,3	19,2	18,3	20,8
11. MALTA	-3,7	-3,6	-2,8	-3,3	66,4	67,4	70,3	72,1
12. NIZOZEMSKA	-5,6	-5,1	-4,5	-4,1	60,8	63,1	65,5	71,2
13. AVSTRIJA	-4,1	-4,5	-2,5	-2,5	69,2	72,0	72,5	73,4
14. PORTUGALSKA	-10,2	-9,8	-4,4	-6,4	83,7	94,0	108,3	123,6
15. SLOVENIJA	-6,2	-5,9	-6,4	-4,0	35,0	38,6	46,9	54,1
16. SLOVAŠKA	-8,0	-7,7	-5,1	-4,3	35,6	41,0	43,3	52,1
17. FINSKA	-2,5	-2,5	-0,8	-1,9	43,5	48,6	49,0	53,0
SKUPAJ EURO-OBMOČJE (EA-17)	-6,4	-6,2	-4,2	-3,7	80,0	85,4	87,3	90,6
18. DANSKA	-2,7	-2,5	-1,8	-4,0	40,7	42,7	46,4	45,8
19. ŠVEDSKA	-0,7	0,3	0,2	-0,5	42,6	39,4	38,4	38,2
20. ZDRUŽENO KRALJESTVO	-11,5	-10,2	-7,8	-6,3	67,8	79,4	85,5	90,0
NOVE ČLANICE EU:								
21. BOLGARIJA	-4,3	-3,1	-2,0	-0,8	14,6	16,2	16,3	18,5
22. ČEŠKA	-5,8	-4,8	-3,3	-4,4	34,2	37,8	40,8	45,8
23. LATVIJA	-9,8	-8,1	-3,6	-1,2	36,9	44,4	41,9	40,7
24. LITVA	-9,4	-7,2	-5,5	-3,2	29,3	37,9	38,5	40,7
25. MADŽARSKA	-4,6	-4,3	4,3	-1,9	79,8	81,8	81,4	79,2
26. POLJSKA	-7,4	-7,9	-5,0	-3,9	50,9	54,8	56,2	55,6
27. ROMUNIJA	-9,0	-6,8	-5,6	-2,9	23,6	30,5	34,7	37,8
SKUPAJ DRŽAVE EU-27	-6,9	-6,5	-4,4	-4,0	74,6	80,0	82,5	85,3

Vir: EUROSTAT: Provision of deficit and debt data for 2012 (Euro - indicators, news release, Luxembourg, April 22nd 2013)

PRILOGA 2:

**PRIHODKI IN IZDATKI SEKTORJA DRŽAVA V ČLANICAH EVROPSKE UNIJE
- IZKAZI PO METODOLOGIJI ESA 95 -**

**PRIMERJALNI PODATKI ZA DRŽAVE ČLANICE EVROPSKE UNIJE IZ POROČIL O PRIMANJKLJAJU IN DOLGU
DRŽAVE (E D P - APRIL 2013)**

	PRIHODKI SEKTORJA DRŽAVA				IZDATKI SEKTORJA DRŽAVA			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
1. BELGIJA	48,1	48,7	49,5	50,8	53,7	52,6	53,4	54,8
2. NEMČIJA	45,1	43,6	44,5	45,2	48,2	47,7	45,3	45,0
3. ESTONIJA	43,5	40,9	39,5	40,2	45,5	40,7	38,3	40,5
4. IRSKA	34,7	35,2	34,9	34,6	48,6	66,1	48,1	42,1
5. GRČIJA	38,3	40,6	42,4	44,7	54,0	51,4	52,0	54,8
6. ŠPANIJA	35,1	36,6	35,7	36,4	46,3	46,3	45,2	47,0
7. FRANCIJA	49,2	49,5	50,6	51,7	56,8	56,6	55,9	56,6
8. ITALIJA	46,5	46,1	46,2	47,7	51,9	50,4	49,9	50,6
9. CIPER	40,1	40,9	39,7	40,0	46,2	46,2	46,0	46,3
10. LUKSEMBURG	43,8	42,0	41,5	42,1	44,6	42,9	41,8	43,0
11. MALTA	38,7	38,4	39,3	40,5	42,4	42,0	42,1	43,9
12. NIZOZEMSKA	45,8	46,1	45,4	46,4	51,4	51,2	49,8	50,4
13. AVSTRIJA	48,5	48,1	48,0	48,7	52,6	52,6	50,5	51,2
14. PORTUGALSKA	39,6	41,6	45,0	41,0	49,8	51,5	49,4	47,4
15. SLOVENIJA	43,1	44,5	44,4	45,0	49,3	50,4	50,8	49,0
16. SLOVAŠKA	33,5	32,3	33,3	33,1	41,6	40,0	38,3	37,4
17. FINSKA	53,4	53,0	53,9	53,7	56,1	55,8	55,0	56,0
SKUPAJ EURO-OBMOČJE (EA-17)	44,9	44,8	45,3	46,2	51,2	51,0	49,5	49,9
18. DANSKA	55,3	55,0	55,7	55,5	58,1	57,7	57,6	59,6
19. ŠVEDSKA	54,0	52,3	51,2	51,3	54,9	52,3	51,2	52,0
20. ZDRUŽENO KRALJESTVO	39,9	40,3	40,8	42,2	51,3	50,4	48,6	48,5
NOVE ČLANICE EU:								
21. BOLGARIJA	37,1	34,3	33,6	34,9	41,4	37,4	35,6	35,7
22. ČEŠKA	38,9	39,0	39,8	40,1	44,7	43,7	43,0	44,5
23. LATVIJA	34,0	35,3	34,9	35,2	43,7	43,4	38,4	36,5
24. LITVA	35,5	35,2	33,3	32,9	44,9	42,4	38,9	36,2
25. MADŽARSKA	46,9	45,4	53,8	46,5	51,4	49,8	49,6	48,5
26. POLJSKA	37,2	37,6	38,4	38,4	44,6	45,4	43,4	42,3
27. ROMUNIJA	32,1	33,3	33,8	33,5	41,1	40,1	39,4	36,4
SKUPAJ DRŽAVE EU-27	44,2	44,1	44,7	45,4	51,1	50,6	49,1	49,4

Vir: EUROSTAT: Provision of deficit and debt data for 2012 (Euro - indicators, news release, Luxembourg, April 22nd 2013)

4. METODOLOŠKA POJASNILA IN VSEBINSKE RAZLIKE MED IZKAZI BILANC JAVNEGA FINANCIRANJA IN IZKAZI RAČUNOV SEKTORJA DRŽAVA PO METODOLOGIJI ESA 95

Uporabljena metodologija za izračun primanjkljaja in dolga sektorja država skladno z omenjenimi uredbami EU upošteva metodologijo Evropskega sistema računov (ESA 95) in priporočila Eurostat.

Bistvene razlike med prikazi bilanc sektorja država v skladu z metodologijo ESA 95 in prikazi bilanc javnega financiranja, kot jih sicer izkazujemo v Sloveniji, so:

- a) razlike v **institucionalnem zajetju enot**
- b) razlike v **načinu vrednotenja kategorij**
- c) razlike v **klasifikaciji posameznih kategorij**.

4.1. RAZLIKE V INSTITUCIONALNEM ZAJETJU ENOT

4.1.1. V Sloveniji Zakon o javnih finančah določa, kdo so **neposredni in posredni proračunski uporabniki**, ki so natančneje opredeljeni s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Ur.l.RS 46/2003) in se vodijo v registru neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov pri Upravi za javna plačila.

Ko govorimo o vodenju politike javnih financ v Sloveniji, govorimo na eni strani o **štirih blagajnah javnega financiranja**, skozi katere se pretakajo javnofinančni prihodki in odhodki: državni proračun, proračuni občin ter oba sklada socialnega zavarovanja - Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter Zavod za zdravstveno zavarovanje.

Na drugi strani pa govorimo o **neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikih**: državnih nevladnih, vladnih in pravosodnih organih, občinskih organih, javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in drugih izvajalcih javnih služb na ravni države in na ravni občin, katerih lastnik in ustanovitelj je bodisi centralna ali lokalna država.

Po stanju v registru proračunskih uporabnikov je na dan 31.12. 2012 delovalo **skupno 2809 proračunskih uporabnikov**. Od tega je 176 neposrednih uporabnikov državnega proračuna, 1094 neposrednih uporabnikov občinskih proračunov (211 občin in 884 krajevnih skupnosti), 1503 javnih zavodov in samoupravnih narodnih skupnosti, 13 javnih skladov in 15 javnih agencij na ravni države ter 8 javnih skladov na lokalni ravni.

Ministrstvo za finance v svojem Biltenu javnih financ redno mesečno objavlja podatke o tekočih gibanjih v javnih finančah za štiri blagajne javnega financiranja: bilance državnega proračuna, zbirne bilance proračunov občin ter bilance obeh skladov socialnega zavarovanja (ZPIZ in ZZZS) ter **konsolidirano bilanco javnega financiranja**. Konsolidirana bilanca javnega financiranja zajema bilance vseh štirih blagajn javnega financiranja v celoti, hkrati pa vključuje tudi javnofinančne odhodke javnih skladov, agencij, javnih zavodov in drugih enot države, ki se financirajo iz javnih virov, ne pa tudi tistega dela, ki se financira iz prihodkov teh enot ustvarjenih na trgu. Konsolidacija v bilanci javnega financiranja pomeni, da se med seboj pobotajo vsi tokovi iz ene blagajne javnega financiranja v druge, da se tako izognemo dvojnemu zajemanju in umetnemu zviševanju obsega javnofinančnih prihodkov in odhodkov.

4.1.2. Za poročanje Evropski komisiji in Eurostat-u **metodologija evropskega sistema računov ESA 95 predpisuje tudi enotno klasifikacijo institucionalnih sektorjev**, v katere se razvrščajo posamezne institucionalne enote. V Sloveniji je bila institucionalna klasifikacija sprejeta z Uredbo o standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (Ur.l.RS 13/2006).

Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev razvršča celotno gospodarstvo države v **5 institucionalnih sektorjev**:

S.11. NEFINANČNE DRUŽBE

S.12. FINANČNE DRUŽBE

S.13. DRŽAVA

S.14. GOSPODINJSTVA

S.15. NEPRIDOBITNE INSTITUCIJE, KI OPRAVLJAJO STORITVE ZA GOSPODINJSTVA.

Vsaka institucionalna enota mora biti razvrščena v enega izmed petih sektorjev. Pri razvrščanju v institucionalne sektorje se ne upoštevajo pravne podlage, temveč narava dejavnosti posamezne institucionalne enote.

Sektor država je eden izmed petih institucionalnih sektorjev gospodarstva. V sektor država se razvrščajo institucionalne enote, ki so po svoji dejavnosti netržni proizvajalci, katerih proizvodi in storitve so namenjeni individualni ali kolektivni potrošnji in se večinoma financirajo iz obveznih javnofinančnih dajatev, ter institucionalne enote, ki se primarno ukvarjajo s preraždeljevanjem narodnega dohodka in bogastva. Sektor država v skladu z metodologijo ESA 95 torej sestavljajo institucionalne enote, ki so pravne osebe javnega prava in netržni proizvajalci.

Pri razvrščanju enot v institucionalni sektor država se uporablja tudi kriterij, po katerem vse tiste enote, ki krijejo več kot 50% stroškov s prihodki od prodaje na trgu, ne sodijo v sektor država, temveč med tržne proizvajalce in se razvrščajo v sektor nefinančnih družb ali sektor finančnih družb.

Sektor država (S.13) se po standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev deli na štiri podsektorje :

S.1311 ENOTE CENTRALNE RAVNI DRŽAVE

S.13111 Neposredni uporabniki državnega proračuna

S.13112 Državni skladi

S.13113 Druge enote centralne ravni države

S.1312 ENOTE REGIONALNE RAVNI DRŽAVE

S.1313 ENOTE LOKALNE RAVNI DRŽAVE

S.13131 Neposredni uporabniki proračunov občin

S.13132 Skladi lokalne ravni države

S.13133 Druge enote lokalne ravni države

S.1314 SKLADI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

V skladu z zahtevami Eurostat-a, je Statistični urad RS v sodelovanju z Ministrstvom za finance in Banko Slovenije razvrstil enote v institucionalni sektor država in pripravil spisek enot sektorja država, ki se uporablja pri pripravi vseh statistik, pri katerih je predpisana uporaba metodologije ESA 95, torej vseh podatkov, ki jih Slovenija posreduje Evropski komisiji, Eurostatu in Evropski centralni banki.

Med **enote sektorja država so razvrščeni vsi proračunski uporabniki, ki iz javnofinančnih virov za svoje delovanje prejemajo vsaj 50% sredstev.** Proračunski uporabniki, ki več kot 50% sredstev za svoje poslovanje pridobivajo s prodajo svojih proizvodov in storitev ali iz drugih nejavnih virov, pa se razvrščajo v sektor nefinančnih družb (kot javne nefinančne družbe) ali v sektor finančnih družb (kot javne finančne družbe) ali v sektor nepridobitnih institucij.

Po stanju iz Poslovnega registra (ki ga vodi Agencija za javnopravne evidence in storitve – AJPES) je bilo na dan 31.12.2012 **v Sloveniji v institucionalni sektor država razvrščenih skupno 2679 institucionalnih enot**. 167 proračunskih uporabnikov je razvrščenih v sektor nefinančnih družb, 2 proračunska uporabnika med finančne družbe in 10 proračunskih uporabnikov med nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

Po posameznih podsektorjih države je število institucionalnih enot v Sloveniji naslednje:

V podsektor **centralne ravni države** je skupaj razvrščenih **537 institucionalnih enot**: od tega 173 neposrednih uporabnikov državnega proračuna, 10 državnih skladov ter 354 drugih enot centralne države (11 javnih agencij, 329 javnih zavodov in 14 gospodarskih družb, ki delujejo na centralni ravni države).

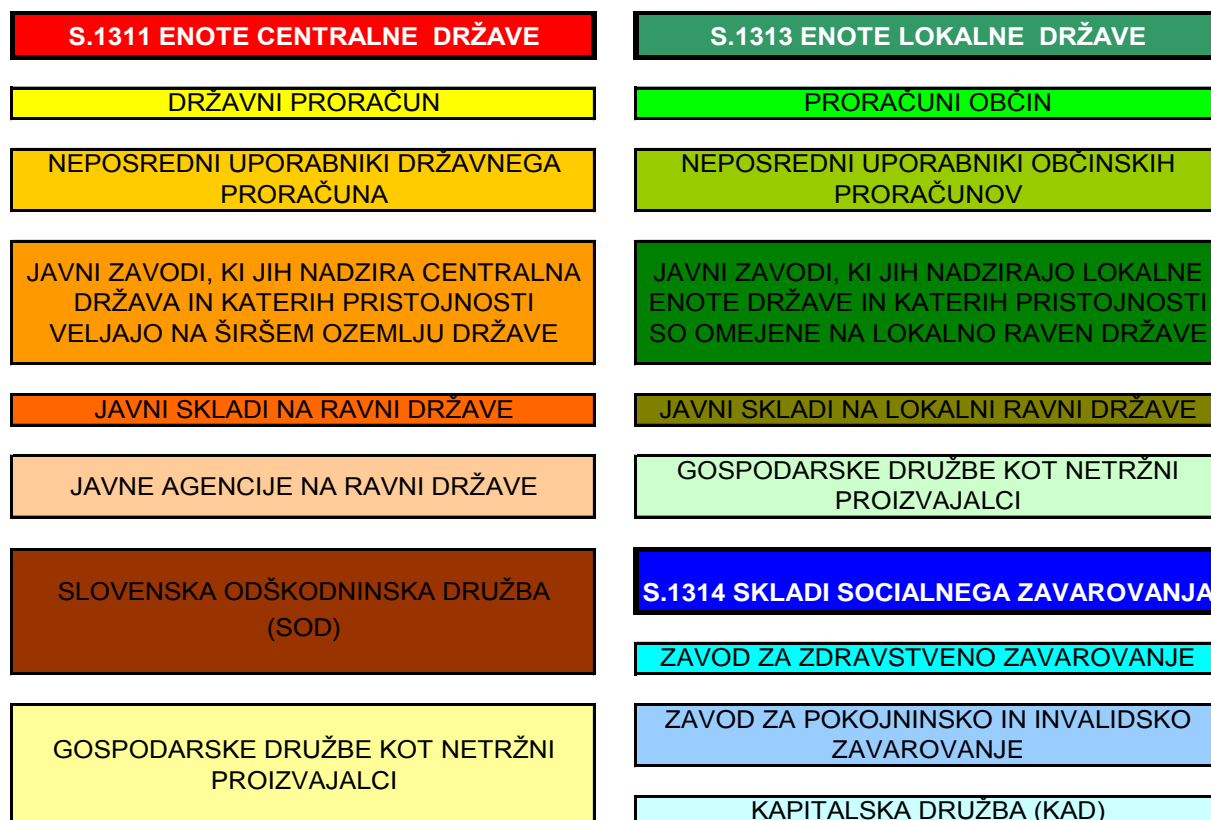
V Sloveniji (še) nimamo institucionalnih enot, organiziranih na regionalni ravni države.

V podsektor **lokalne ravni države** je razvrščenih skupaj **2138 institucionalnih enot**: od tega 1095 neposrednih uporabnikov proračunov občin (211 občin in 884 krajevni skupnosti), 10 javnih skladov na lokalni ravni ter 1023 javnih zavodov in 10 gospodarskih družb, ki delujejo na lokalni ravni države.

V podsektor **skladi socialnega zavarovanja** sta razvrščena ZPIZ in ZZZS.

Poleg teh enot sta **v institucionalni sektor država razvrščeni tudi** dve finančni instituciji, ki nista razvrščeni med proračunske uporabnike, vendar sta skladno s kriteriji in merili institucionalne klasifikacije na osnovi odločitev Eurostat-a uvrščeni med institucionalne enote države: to sta **Slovenska odškodninska družba (SOD)**, ki je razvrščena v podsektor centralne države in **Kapitalska družba (KAD)**, razvrščena v podsektor skladov socialnega zavarovanja.

Razvrstitev enot institucionalnega sektorja država v posamezne podsektorje je prikazana v naslednji sliki:

Za pripravo Poročila o primanjkljaju in dolgu države smo pri pripravi konsolidiranih bilanc prihodkov in izdatkov sektorja država zajeli podatke iz bilanc vseh institucionalnih enot sektorja država.

Konsolidirane bilance institucionalnih enot sektorja država tako zajemajo vse enote sektorja država, pri čemer se v postopku konsolidacije – na enak način kot pri pripravi konsolidirane bilance štirih blagajn javnega financiranja - med seboj pobotajo vsi medsebojni tokovi med blagajnami javnega financiranja in drugimi enotami sektorja država, ki ne predstavljajo končne porabe sredstev, pač pa transfere med enotami sektorja država. Tako se izognemo dvojnemu zajemanju in umetnemu zviševanju (napihovanju) obsega prihodkov in izdatkov sektorja država.

4.2. RAZLIKE V NAČINU VREDNOTENJA KATEGORIJ

Poleg razlik v institucionalnem zajetju med prikazi bilanc javnega financiranja po nacionalni javnofinančni metodologiji in prikazi po metodologiji ESA 95, so pomembne razlike tudi v načinu izkazovanja prihodkov in izdatkov, to je v katerem časovnem obdobju se prepoznavajo posamezne kategorije prihodkov in izdatkov.

V Sloveniji **blagajne javnega financiranja** (državni in občinski proračuni, ZPIZ ter ZZZS) **vodijo računovodstvo** v skladu z zakonom o javnih financah in zakonom o računovodstvu **po načelu denarnega toka**. V posameznem proračunskem letu so tako zajeti prihodki in odhodki, ki so bili vplačani, oziroma izplačani v obdobju od 1.1. do 31.12. tekočega leta.

Metodologija ESA 95, ki se uporablja za pripravo nacionalnih računov vseh sektorjev gospodarstva in tudi za pripravo bilanc institucionalnega sektorja država, pa **temelji na izkazovanju kategorij po obračunskem načelu (po načelu nastanka poslovnega dogodka)**. Zato je potrebno prihodke in izdatke izkazati v obdobju, ko so nastale terjatve oziroma obveznosti države, oziroma ko so prihodki in izdatki nastali, ne glede na to, kdaj so bili plačani.

Pri pripravi poročila o primanjkljaju in dolgu države je tako skladno z metodološkimi navodili ESA 95 potrebno uporabiti podatke o obračunskih vrednostih posameznih vrst prihodkov in izdatkov, oziroma, kjer podatki o obračunanih vrednostih niso na voljo, izvršiti prevedbe izkazanih denarnih tokov v obračunske kategorije po statistiki nacionalnih računov.

Standardni koraki za prevedbo kategorij prihodkov in odhodkov, izkazanih po javnofinančni metodologiji, na kategorije prihodkov in izdatkov po metodologiji ESA 95 in s tem **za prevedbo javnofinančnega primanjkljaja po statistiki javnih financ v kategorijo neto posojanje/neto izposojanje po metodologiji ESA 95** zajemajo **štiri temeljne vrste popravkov**:

1. **popravki za finančne transakcije**
2. **obračunski popravki**
3. **vklučitev primanjkljaja/presežka institucionalnih enot, ki niso zajete v bilancah javnega financiranja**
4. **drugi popravki.**

Ad.1.: Popravki za finančne transakcije v letu 2010 vključujejo poplačilo klirinškega dolga Rusije v višini 103, 4 mio. EUR, ki ga je Rusija vrnila, in sicer 64,1 mio. EUR v denarju, preostanek pa v naravi (ladja Triglav).

V letih 2011 (4,8 mio. EUR), 2012 (14,2 mio. EUR) in 2013 (3,8 mio. EUR) se iz odhodkov državnega proračuna izločijo plačila glavnice, ki se iz državnega proračuna nakazujejo podjetju Infra d.o.o. kot tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni

proračunski uporabniki.

V letu 2012 in 2013 se za 10,8 mio. EUR iz odhodkov državnega proračuna dodatno izločijo plačila Slovenskim železnicam, izkazana v okviru drugih subvencij javnim podjetjem, kar predstavlja dve četrtini prepoznanih terjatev države do Slovenskih železnic v letu 2010.

V letu 2012 se kot finančna transakcija, ki se izloči iz odhodkov državnega proračuna (17,2 mio. EUR), tretirajo tudi tečajne razlike, ki so nastale pri izdaji državnih obveznic v oktobru 2012 na ameriškem trgu, v višini zneska črpanja obveznice v USD, preračunano po referenčnem tečaju ECB, in zneskom prejete kupnine v EUR, po tečaju, ki je bil določen ob sklenitvi posla zavarovanja valutnega tveganja.

Ad.2.: Pri obračunskih popravkih gre za prevedbo podatkov po posameznih vrstah prihodkov in odhodkov, izkazanih po denarnem toku, v kategorije prihodkov in izdatkov po statistiki nacionalnih računov, izkazanih po obračunski vrednosti.

Na prihodkovni strani se te prevedbe nanašajo predvsem na davke (dohodnina, davek od dohodkov pravnih oseb, davek na izplačane plače, DDV, trošarine) in prispevke za socialno varnost. Na izdatkovni strani so obračunski popravki narejeni za kategorije vmesna potrošnja (izdatki za blago in storitve), sredstva za zaposlene (plače in prispevki delodajalcev), socialna nadomestila in pomoči v denarju in v naravi (transferi posameznikom in gospodinjstvom), subvencije ter bruto investicije v osnovna sredstva. Pri tem se skladno z metodološkimi navodili pri pretvorbi kategorij prihodkov in odhodkov, kjer ni razpoložljivih podatkov po obračunu, uporabi princip zamikov vplačil oziroma izplačil za obdobje.

V izračunih po metodologiji ESA 95 je potrebno upoštevati tudi določene obračunske kategorije, ki se pri izkazih po načelu denarnega toka v bilancah ne izkazujejo: to so predvsem popravki za obresti (obračunske in indeksacijske), ki povečujejo izdatke sektorja država. Učinek obračunskih obresti je povečal primanjkljaj centralne ravni države v letu 2009 za 0,27% BDP, v letu 2010 za 0,11% BDP, v letu 2011 za 0,28% BDP, v letu 2012 za 0,09% BDP, v letu 2013 pa se ocenjuje, da bo ta učinek 0,07% BDP.

Ad. 3.: Vključitev primanjkljaja oz. presežka institucionalnih enot države, ki niso zajete v bilancah javnega financiranja po javnofinančni statistiki: v obračunu primanjkljaja in dolga države po ESA 95 so polno zajeti vsi prihodki in izdatki vseh institucionalnih enot sektorja država, tudi tistih, ki v bilancah javnega financiranja niso vključene, oziroma so v njih zajete samo deloma.

Tako so v izračune vključeni vsi prihodki in izdatki vseh javnih zavodov, javnih agencij in javnih skladov, ki so razvrščeni v sektor država, torej tudi vsi tisti prihodki in izdatki, ki jih javni zavodi, javne agencije in javni skladi pridobivajo iz tržnih virov, to je iz naslova prodaje svojih proizvodov in storitev.

V račune sektorja država pa je, poleg Slovenske odškodninske družbe (SOD) in Kapitalske družbe (KAD), vključenih še 24 gospodarskih družb, ki s prihodki od prodaje na trgu pokrijejo manj kot 50% svojih stroškov (D.S.U., d.o.o., SŽ – Potniški promet, d.o.o., SŽ – Infrastruktura, d.o.o.).

Obračun za Slovensko odškodninsko družbo je specifičen. Temelji na oceni celotne višine vračil v denarju (obveznicah), ki jih bo morala SOD skladno z zakonom povrniti upravičencem po vojni nacionaliziranega zasebnega premoženja. Ta obveznost države oziroma SOD-a je zato knjižena v enkratnem znesku kot transfer kapitala sektorja država sektorju gospodinjstev v letu, ko je država priznala obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev (v letu 1995) kot enkratni tekoči primanjkljaj države v obsegu ocenjene višine obveznosti, ki jih bo morala država povrniti upravičencem v denarju (obveznicah). Na enaki

podlagi (knjiženje odškodnin v letu evidentiranja zahtevkov na sodišču) so v letu 2001 knjižene tudi vse vojne odškodnine na podlagi izdanih obveznic RS21 in RS39, v skupni vrednosti 167,9 mio. EUR oziroma 0,8% BDP. Tako SOD, razen v letu knjiženja obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev in v letu knjiženja vojnih odškodnin enakomerno in stalno ustvarja letni primanjkljaj za okoli 0,1-0,2% BDP. Primanjkljaj se generira predvsem kot razlika med prihodki in izdatki SOD-a iz lastnine. Na izdatkovni strani so v posameznem letu, poleg tekočih obresti za že izdane obveznice, obračunane tudi obresti za razliko med celotno vrednostjo obveznosti SOD-a iz naslova vračanja nacionaliziranega premoženja v denarju in vrednostjo do tekočega leta že izdanih obveznic. V letih 2002 in 2003 so se tekoči izdatki SOD-a povečali še za izplačane vojne odškodnine v denarju.

Ad. 4.: Drugi popravki vključujejo različne transakcije, ki se po javnofinančni metodologiji obravnavajo drugače kot po metodologiji ESA 95.

Za celotno obdobje so med drugimi popravki vključene korekcije za plačila zapadlih jamstev centralne in lokalne ravni države za najeta posojila podjetij in fizičnih oseb, ki v skladu z metodologijo ESA 95, kot tekoči transfer kapitala podjetjem in fizičnim osebam povečujejo neto izposojanje (primanjkljaj) države.

Večji popravek v letih 2009 (27 mio. EUR) in 2010 (7,2 mio. EUR) predstavljajo sredstva izplačana upravičencem, ki so v letih pred 1.1.1995 vlagali v javno telekomunikacijsko omrežje Telekom Slovenije d.d.. Večino sredstev so predstavljale kupnine od prodaje državnega deleža v Telekomu in jih je izplačal SOD.

Na podlagi navodil misije Eurostat-a iz leta 2008 so med drugimi popravki zajete tudi dokapitalizacije v podjetja, ki poslujejo z izgubo, kar se skladno z ESA 95 metodologijo prikazuje kot kapitalski transfer. Slabe naložbe v različna podjetja so v letih 2009 in 2010 tako zvišale izdatke SOD-a in KAD-a za 0,01 do 0,03 odstotnih točk BDP, v letu 2012 pa skupaj za 61 mio. EUR, zaradi dokapitalizacije NLB d.d.. V državnem proračunu pa so dokapitalizacije v letu 2011 povečale izdatke za 308,9 mio. EUR, v tem 243,4 mio. EUR dokapitalizacije v NLB d.d., 49,5 mio. EUR dokapitalizacije v Adrio Airways d.d., 10 mio. EUR dokapitalizacije v Nafto Lendava d.o.o. in 6 mio. EUR dokapitalizacije v Peko d.d.. Državni proračun je v letu 2011 dokapitaliziral tudi SOD in KAD za 150 mio. EUR, vendar je to pomenilo samo znotraj in medsektorski transfer, ki ni imel vpliva na primanjkljaj celotnega sektorja država. V letu 2013 so se ob pretvorbi hibridnega posojila bankama NLB d.d. (320 mio. EUR) in NKBM d.d. (100 mio. EUR) v lastniške deleže povečali izdatki državnega proračuna skupaj v višini 420 mio. EUR ali 1,2% BDP.

Specifičen popravek, ki povečuje izdatke sektorja država kot drugi kapitalski transferji v letih 2010 (33,3 mio. EUR) in 2011 (10 mio. EUR), predstavlja tudi prevzem garantiranega dolga javnega podjetja za izgradnjo savskih elektrarn Infra d.o.o..

Posebna transakcija, ki je v letu 2012 vplivala na nižje prihodke sektorja država je tki. »superdividenda«, ki je bila vplačana v državni proračun s strani treh podjetij (Elektro Slovenija d.o.o., Gen energija d.o.o., Telekom Slovenije d.d.) v višini 50,7 mio. EUR. Skladno s Priročnikom o primanjkljaju in dolgu države pride do »superdividende« v primeru, ko podjetje, kjer ima država lastniški delež, izplača dividendo, ki je višja od ustvarjenega dobička v preteklem letu, torej se izplača iz akumuliranih rezerv.

4.3. RAZLIKE V KLASIFIKACIJI POSAMEZNIH KATEGORIJ

Neposredni in posredni proračunski uporabniki vodijo računovodstvo v skladu z zakonom o računovodstvu po predpisanem **enotnem kontnem načrtu, ki temelji na ekonomski klasifikaciji javnofinančnih tokov**, pripravljeni na podlagi metodologije Mednarodnega denarnega sklada (GFS). Prikazi konsolidirane bilance javnega financiranja po nacionalni

javnofinančni metodologiji temeljijo na razčlenjenih računovodskih kategorijah, izkazanih v predpisanih bilancah: bilanci prihodkov in odhodkov, računu finančnih terjatev in naložb, računu financiranja ter bilanci stanja.

Metodologija ESA 95 pa uporablja kategorije nacionalnih računov, ki niso neposredno primerljive z ekonomsko klasifikacijo javnofinančnih tokov. Pri pripravi poročila o primanjkljaju in dolgu se tako uporabljajo prevedbene tabele, ki prevajajo posamezne vrste prihodkov in odhodkov iz prikazov po ekonomski klasifikaciji v kategorije nacionalnih računov.

Kategorija neto posojanje/izposojanje države, izkazana po metodologiji ESA 95 zato zaradi vseh navedenih razlik ni neposredno primerljiva s kategorijo presežek/primanjkljaj v bilancah javnega financiranja, izkazano po nacionalni javnofinančni metodologiji.